

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה משיעוריו של

הגאון הינוקא
רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
196

פרשת עקב

לשון הבאי

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אֲתָה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת הַיַּרְדֵּן לְבָא לְרִשְׁתָּ גוֹיִם גְּדוֹלִים וְעַצְמִים מִמֶּךָ עָרִים גְּדוֹלֹת וּבְצֻרֹת בְּשָׁמַיִם (ט, א). הובא במסכת חולין (דף צ ע"ב) ותמיד (דף כט ע"א) בשם רב אמי, שלשון הכתוב 'ערים גדולות ובצורות בשמים' הוא מפני שדברה תורה בלשון הבאי, ופירש רש"י (בחולין ס) שמשמעו לשון הדיוט שאינו מדקדק בדבריו ומוציא בפיו דבר שאינו, ולא שיתכון לשקר, אלא לא דק. ועוד פירש (בתמיד ס) שהוא כאדם הרוצה לחזק דבריו. והוא כמו שביאר זאת הערוך (ערך גזמא) בשם רב שרירא ורב האי גאון, שהוא כאדם המגדל הדבר הרבה ומוסיף בגידולו, כן אמר הכתוב 'ערים גדולות ובצורות בשמים' בתורת משל, כשם שהשמים אי אתה מגביה ראשך בכל יכולת עד שתראה המקום שלמעלה הימנו, כך ערים האלה אי אתה רואה את ראש המבצר עד שתגביה ראשך ותשא עיניך בכל יכולתך.

ולשון זו 'ערים גדולות ובצורות בשמים' נקטה תורה גם בדברי המרגלים, כמו שכתוב בפרשת דברים (א, כח) שטענו ואמרו לישראל 'עם גדול ורם ממנו ערים גדולות ובצורות בשמים וגם בני ענקים ראינו שם', ופירש רש"י (שם) שדברו הכתובים בלשון הבאי וכאמור, והוא כמו שאמרו שם בספרי (דברים פסקא כה) בשם רבן שמעון בן גמליאל על כתוב זה, וסמכו זאת על הנאמר כאן בדברי משה 'שמע ישראל אתה עובר היום את הירדן לבוא לרשת... ערים גדולות ובצורות בשמים', וביאר הזית רענן (בילקו"ש דברים רמז תתה) שלכך סמכו עיקר הדבר על דברי משה שכתוב כאן, כי בזה מוכח שכן דרך הכתוב לדבר בלשון הבאי, מה שאין כן שם בדברי המרגלים אין הכרח שכן דרך הכתובים.

אין מויל לישראל

ושם בספרי אמרו עוד, שכנגד מקרא זה, שהוא בלשון הבאי כאמור, הנה מה שהבטיח המקום ב"ה לאברהם 'ושמתי את זרעך כעפר הארץ' (בראשית יג, טז), וכן מה שהבטיח ליצחק 'והרביתי את זרעך ככוכבי השמים' (בראשית כו, ד), הם אינם דברי הבאי. והוא מפני שכל מהות ישראל בתולדותם הוא למעלה מהטבע וסדרי המזלות, כפי שבישר הקב"ה לאברהם על הבנים מתוך שהוציא למעלה מהמזלות כמו שאמר רבי יהודה בשם רב במסכת שבת (בדף קנו ע"א) וכמו שאמר הרעיא מהימנא בזהוה פנחס (בדף רטו ע"ב), ולכך אצל זרע ישראל עם קודש גם הבלתי אפשרי יכול להיות אפשרי, והוא דרכם ומהותם בירושת הארץ, וכמו שביאר התפארת יהונתן (בדברים יז, יד) בטעם מה שהזכיר הכתוב (שם) לישראל, שלא יאמרו אחר ירושת הארץ וישיבתם בה 'אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבותי', שהוא מפני שדרך נימוסי הנכרים היה שהיו מבררים להם מלכם בראשם כפי ראו בסדרי הכוכבים והמזלות שמזלו גדול ביותר, וכנגד זה רצה הקב"ה להעמיד לישראל מלך שכל מהותו למעלה מסדרי המזלות, וכשאלו המלך, כי בא מבנימין שנולד בארץ ישראל שהנהגתה למעלה מהמזל, והכל בכדי שלא יבטחו ישראל בדרכי הטבע וסדרי המזלות, ויתלו תמיד בטחונם בו למעלה מהטבע.

וביאר עוד, שבזה מאסו המרגלים כאשר טענו בחוזק העמים שיושבים הם בארץ ב'ערים גדולות ובצורות בשמים', כי נתנו בטחונם רק בדרכי המזל, והוא כטענת בני הבלעיל על שאול 'מה יושיענו זה' (שמואל א' י, כז), שמפני שאין לו מזל כלל לא בטחו בו שיושיעם. ועל כך הזהיר הכתוב 'כי תבוא אל הארץ אשר ה' אלהיך נותן לך וירשתה וישבתה בה ואמרת אשימה עלי מלך ככל הגוים אשר סביבותי', כי קודם כבישת הארץ והכרתת האומות שבה, היו עריהם בצורות על פי מזל, ומפני כך לא יכולים היו ישראל להעמיד להם מלך על פי מזל, והוצרכו לבטוח בה' למעלה מהמזל, אבל אחר כבישת הארץ וירושתה היו בניסיון שלא יסורו מתוך שלוותם מבטחונם בה' ב"ה, ויחפצו חלילה לשים עליהם 'מלך ככל הגוים' על פי מזל, ולכך הזהיר הכתוב (דברים יז, טו) 'מקרב אחיך תשים

עליך מלך', שיהיה זה המלך מצד מהות תולדותיהם של ישראל שהם למעלה מהמזל.

מקום שאין החמה זורחת

וזאת הזהיר משה לישראל בעמדם לפני כבישת הארץ 'אתה עובר היום את הירדן לבוא לרשת גוים גדולים ועצומים ממך ערים גדולות ובצורות בשמים', שהזהירם שלא יטעו לירש הארץ ולישבעה על פי המזל, וכעצת המרגלים, אלא תמיד יתלו בטחונם אך בה' ב"ה, אף בעת שלוותם, והוא שיושיעם תמיד למעלה מהמזל, כירושתם מאבותיהם. ועל כך סיפר לפניהם מדרכי כבישתו לממלכת עוג בבשן 'כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה דלתים ובריח' (דברים ג, ה), ללמדם שהיה הכל מצד דבקותו בדרכי אברהם שהיה בטחונו בה' ב"ה תמיד למעלה מהמזל, וכמו שרמז בעל הטורים (שם) בתיבות 'גבוהה דלתים ובריח' העולים בסופי תיבות 'חמה', לרמז לענין ה'ערים גדולות ובצורות בשמים', וביאר דבריו העטרות אד"ר (על בעה"ט שם). שהוא כמו שכתב הרוקח (עה"ת שם) שנרמז בזה שהוא מקום שאין החמה זורחת, והם ערי עוג בבשן שבנה אותם כעין שבנה אברהם לבני קטורה, כמובא במסכת סופרים (כא, ט) שנטל אברהם שבעה עשר מבני קטורה, ובנה להן כרך של ברזל, והכניסם לתוכו, והשמש מעולם לא נכנס בתוכו מפני שהיה גבוה הרבה, ומסר להן דיסקרין (-שולחן) של אבנים טובות ומרגליות, וישתמשו בו לעתיד לבוא כשעתיד הקב"ה להחפיר חמה ולבנה, כמו שכתוב (בישיעה כד, כג) 'וחפרה הלבנה ובושה החמה'. וביאר הנחלת אריאל (במסכת סופרים שם) שאז לעתיד לא תאיר החמה, כי יהיה בעולם רק זיו זוהר ומראה השכינה כמו שכתב רש"י (בפסחים דף סח ע"א), אבל למי שלא יהיה להם ה' לאור עולם נתן אברהם את אלו האבנים טובות שישמשו להאיר להם.

ומובא שם במסכת סופרים עוד, שכנגד זה בנה עוג בממלכתו בבשן ששים עיירות כעין שבנה אברהם, והקטן שבהן היה גבהו ששים מיל, כמו שרמז עליהם משה (בדברים ג, ג-ה) 'ויתן ה' אלהינו בידינו גם את עוג מלך הבשן... לא היתה קריה אשר לא לקחנו מאיתם ששים עיר כל חבל ארגוב... כל אלה ערים בצורות חומה גבוהה דלתים ובריח'. היינו שלעומת מה שהיתה דרכו של אברהם תמיד למעלה מהמזל, וזאת אשר נתן ומסר ליצחק בנו וזרעו אחריו לדורות, וכנגד זה לבני קטורה נתן מתנות ושילחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם (בראשית כה, ו). שמפני שנתונים הם תחת המזל כאמור לא רצה שיתערבו בזרעו שהם למעלה מהמזל, הנה לעומת זאת היתה ממלכת עוג בבשן חוצצת בפני בני ישראל מכבישת הארץ בעריה הבצורות, ובזה טעו המרגלים שהלכו אחר דרכי הטבע וסדרי המזלות והיה נדמה להם שמפני חוזק העמים אי אפשר לכבוש הארץ, אבל כנגד זה הוכיח משה לישראל שדרכי הנהגתו יתברך עימהם ככבישת הארץ הוא למעלה מהטבע, וכפי שהכניע בדרך זו לממלכת עוג בבשן, וכפי זה צריך שתהיה כל עסקם בכבישת הארץ וישיבתה לדורות, ויחפצו תמיד בצל כנפיו יתברך לבטח.

בצורות בשמים

והוא כמו שביאר הריקאנטי (ט, א) שעל אף שאמרו שה'ערים גדולות ובצורות בשמים' הוא בלשון הבאי, עוד רמז בזה לכוחות האומות של מעלה, וכן ביאר התולדות יצחק (א, כח) שהכוונה בזה לשרי מעלה הממונים על אותם העיירות, וטענו המרגלים שמפני שלא הפילם הקב"ה עדיין לכך לא ימסרו בידי ישראל, ועל דרך הכתוב (בישיעה כד, כא) 'יפקוד ה' על צבא המרום במרום ועל מלכי האדמה על האדמה'. והנחל קדומים (פ' דברים, ז) כתב, שעל אף שנרמז בזה סוד שרי האומות של מעלה כאמור, עם זאת אמרו חז"ל שדברו הכתובים לשון הבאי, מפני ששרים אלה אינם כענין 'שמים' חלילה, שזהו כינוי לצד הקדושה,

ואלה יעמדו על הברכה

העלון מוקדש לרפואת ישועת והצלחת:

אביאל בנימין בן גלינה, יוסף בן אלישבע הדסה, דוד בן חנה, יגאל בן מזל ויוסף

להקדשות ניתן לפנות בטל' 076.599.599.1

לעילוי נשמת

שיינא בת מיכל, גאולה בת דינה

חי בן סימה

דבורה יעל בת בתיה ע"ה

ירושלים שבשמים

והוא כמובא בליקוט ראובני (בפ' עקב נו, ובערך טל ב, ובערך ירושלים ד) בשם ספר התמונה (תמונה ג, במפרש) שהערים של ארץ ישראל דבוקים הם כנגד הערים שבשמים, ואם ישאל אדם, וכי יש ערים שם, או ירושלים, נשיבהו שהכתוב מעיד על זאת 'ערים גדולות ובצורות בשמים', ועוד כתיב (תהלים קכב, א) שירושלים היא 'כעיר שחוכרה לה יחדיו', ומאותו המקום יבוא הטל מן השמים. וכן כתב הראב"ד בפירושו לספר יצירה (א, יא) שאף בעליונים יש ארבע יסודות הנקראים 'תוהו' ו'בוהו' ו'רפש' ו'טיט', ובהם נעשו ה'ערים גדולות ובצורות בשמים', וכענין 'הבונה בשמים מעלותיו' (עמוס ט, י). ובהם ניכרת גדולת ישראל שהם למעלה מהמזל, כמו שכתב הסודי רזיא (אות מ, יא-ג) שמצד ה'ערים גדולות ובצורות בשמים' אמר ישעיה (יד, ג) על נבוכדנצר 'אתה אמרת בלבבך השמים אעלה', שהיה מתקן כרכים על ההרים כענין 'ערים גדולות ובצורות בשמים', ובה היה רוצה להמשיך הרצון העליון דרך הנהגת הכוכבים והמזלות שיתנהגו כרצונו, אבל הקב"ה היה משנה הנהגתו ולא היה עונה על בריותיו של עולם, ובה לא יכול היה נבוכדנצר להמשיכם כרצונו. והוא דרך ישראל, שמפני שדבקים הם בקב"ה, יכולים לבטל סדרי המזלות ויתנהג עימם הכל למעלה מהטבע.

כי ברך אברך

וזאת אשר הנחיל לנו אבינו אברהם, שנגדיל תמיד דעתנו בקב"ה למעלה מדרכי הטבע, ונדע ונאמין שגם הבלתי אפשרי יכול להיות אפשרי. כי הנה דרך הקב"ה להשפיע תמיד בשפע רב ללא גבול ומידה, כמו שכתב הבאר מים חיים (בפ' וירא) שהוא שאמר הקב"ה לאברהם (בבראשית כב, ז) 'כי ברך אברך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו', שמפני שאני בעצמי אברך אותך בריבוי הזרע, הנה כל עוד שיהיה להם מספר אין זה כבודי, כי לפי עוצם גדולת מלך הכבוד הכל לְמַעַט יחשב, ורק כאשר יבואו ישראל למניין אשר לא ימד ולא יספר ואין נברא בעולם יודע מספרו, הוא הראוי לברכת מלך הכבוד ב"ה. ועל כך שיבח הכתוב את אברהם (בבראשית טו, י) 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה', ש'האמין' שברכת ה' לא יכולה להיות באופן אחר אלא בדבר שהוא בלתי שיעור כאמור, ובדאי כאשר דיבר כן יהיה ואינו בלשון הבאי, ובהו נשפעה לו הברכה ללא גבול.

"ארץ יראה ושקטה" (תהלים ע, ט)

משיעור יום ה' בהעלותך תשע"ז

א

שאמר שם רשב"י, וכנרמז בשם 'ארץ ישראל' ש'ישראל' עם האותיות עולה כמנין 'של יראה', לרמז שהיא 'ארץ של יראה'. ושלמות היראה בארץ ישראל היא ב'ירושלים', שהיתה נקראת תחילה 'שלם' בזמן שמלך בה מלכי צדק, ולאחר שעקד בה אברהם את יצחק קרא אותה 'יראה', וקרא אותה הקב"ה על שם שניהם 'ירושלים', שהוא נוטריקון 'יראה שלם', כלומר יראה שלמה, כמו שאמרו בבראשית רבה (נו, י), וכמו שכתבו התוספות במסכת תענית (טז ע"א), ולכן כשהיו עולים לבית ה' בירושלים היו מקבלים יראת שמים ומתוך היראה באים לקדושת הברית, וכמו שנצטוונו בתורה (שמות כג, י) 'שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה'' ונרמז בזה שעל ידי ה'יראה' הנשפעת שם יבוא האדם לענין 'זכורך', שהוא קדושת ברית המילה, כמו שאמרו בזוהר שלח (בדף קסה ע"ב).

וזהו שאמרו במסכת כתובות (דף קג ע"ב) שמשמת רבי בטלה קדושה, שמגודל קדושתו ויראתו היו קוראים אותו 'רבינו הקדוש', כמו שכתבו התוספות (שם) שהוא שאמרו במסכת סוטה (בדף מט ע"א) שמשמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא, כי מתוך יראתו בא לקדושתו הגדולה, שהקדושה בכלל היראה היא, וכמו שאמרו במסכת שבת (בדף קיח ע"ב) שהיה נקרא כן על שם שלא הכניס ידו תחת אבנטו, שהוא סוד החציצה בין הלב לערוה כמובא בשולחן ערוך (באו"ח סימן צא סעיף ב), בכדי שיקיים האדם 'ולא יראה בך ערוות דבר' (דברים כג, טו), שלא יהא ליבו רואה את הערוה כמובא במסכת ברכות (בדף כה ע"ב וברש"י), שמשמעות האבנט הוא שחוגר האדם מתניו בהיראה, שהוא העוז והגבורה, וכענין שכתוב (משלי לא, יז) 'חגרה בעוז מתניה', וכנרמז במטבע ברכת 'אזור ישראל בגבורה', ש'גבורה' עולה כמנין 'יראה'.

ג

כי הנה מקור כל יראת שמים הוא בהר סיני בו קיבלנו התורה ביראה ברתת וזיע, שלכך מקום המקדש שנאמר בו 'כי מציון תצא תורה' (ישעיה ג, א), היה נקרא על שם זה 'הר המוריה', שהוא לשון מורא כמו שאמרו בתנחומא (ירא, כב) שהוא על שם שמיראתו של הקב"ה נעשה להר, וכמו שאמרו במסכת תענית (בדף טז ע"א) שהוא על שם שממנו יצא מורא לאומות העולם, שמלכת הגזית שבו היתה יוצא תורה לעולם כולו, והיה כענין מעמר הר סיני שנאמר בו (תהלים עז, ט) 'משמים

אלא הם למטה בחלק הסטרא אחרא. אמנם כוחם ויניקתם היה מצד הקדושה, כמו שרמזו זאת הפנים יפות (ט, א) בלשון הכתוב 'לבוא לרשת גוים גדולים ועצומים ממך', שהם יונקים ממקום הקדושה למעלה במזלות שריהם, וכאשר יפקוד ה' על צבא המרום במרום, ממילא תפסק יניקתם וכיניעם בעולם הזה.

כי לא דבר ריק מכנס

ובאמת היא שבת ארץ ישראל שְׁעָרֶיהָ גדולות ובצורות בשמים, כמו שכתב הרמ"ע מפאנו בתשובותיו (סימן עג) ובמאמר חקור דין (ה"ב, יג) ובמאמר מאה קשיטה (סי' ל) שמשמעות הדבר שהם בצורות במרום ואין שבעים שרי מעלה נכנסים באוירה של ארץ ישראל כמו שאמר רבי אבא בזוהר ויקהל (בדף רט ע"ב), ולכן אמרו במסכת כתובות (בדף קי ע"ב) שכל הדר בחוצה לארץ דומה כמי שאין לו אלוה, כי הוא נכנס תחת שרי האומות ושליטת המזלות שבהם טועים עובדי האלילים, כמו שביאר הרמב"ן (בויקרא יח, כה).

ומה שאמרו שלשון הכתוב 'ערים גדולות ובצורות בשמים' הוא בלשון הבאי, כתב הרמ"ע מפאנו (שם) שרימזו בזה לסודן של מעלה, ש'הבאי' עולה בראשי תיבות 'הנה ברכו את יי'. והוסיף על דבריו השל"ה (כללי התלמוד, כלל יח), שעל זה נאמר בדברי התורה 'כי לא דבר ריק הוא מכנס' (דברים לב, מז), ודרש רב מנא בירושלמי פאה (פ"א ה"א) ושביעית (פ"א ה"ה) ושבת (פ"א ה"ד) וכתובות (פ"ח ה"א) שאם 'ריק הוא' הרי זה 'מכנס', מפני שאין אתם יגיעים בו, ומשמעות הדבר, שמצד המציאות שלכם למטה נראה זה הדיבור של התורה ריק והבאי, וכענין 'ערים גדולות ובצורות בשמים' שמצד בחינתם למטה הוא דבר הבאי, אבל מצד שורשם וכוחם של מעלה יש לו אחיזה גדולה בשרשו ומתפשט כוחו במאד במערכת השמים, וזהו 'הבאי' שהוא מלשון 'הבל', כמו שאמר הרעיא מהימנא בזוהר נשא (בדף קכג ע"א וע"ב) וכן אמר רשב"י בתיקונ' (בתיקון סט, בדף קיא ע"א) שיש הבל ויש הבל, יש הבל למטה שהוא 'הבל הבלים', אבל יש הבל למעלה שהוא 'הבל' של תורה, והוא 'להב' אש. והוא חלק הסוד והנסתר שבתורה. וכמו שכתב הבן יהודע (בחולין ז ע"ב) שלפי כוונת הסוד שבדבר מוכרח לדבר בלשון זה ואינו הבאי, ומה שאמרו הוא לשון 'הבאי' רמזו בזה שיש להתבונן בסוד הדבר, וכנוטריקון 'הבאי' שהוא הבאי, ש'שכנגד ארבעה חלקי ה'פרד"ס' שבתורה (-פשט, רמז, דרוש, סוד), שהם כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה ב"ה, הנה חלק הסוד הוא כנגד האות י' משם הוי"ה, ולזה אמרו שהוא 'לשון הבאי', לומר הבא ללשון זה חלק הסוד שהוא ב', ואז תדע אמיתותו.

כדי שיבוא האדם לדעת מיושבת ושקטה בכל עבודת השי"ת ובכל ימי חייו, צריך הוא להיות קשור בשורשו שבמידת המלכות, שהיא השורש לכל נשמות ישראל, ויהיה מושל ביצרו, שהיא משמעות מידת המלכות. וכמה דרגות ישנם במלכות, יש שלוחם עם יצרו בכח גדול ונוצחו, ויש שהוא ערום ביראה ומלחמתו בתחבולות, אבל יש מלכות שמפני גודל תוקפה אין לה מלחמה כלל, כי היא מלכות שלמה שהכל יראים ממנה, וכמלך שאין חפצים לעשות עימו מלחמה מחמת תוקפו וגבורתו, וכך כאשר דבק האדם כראוי בשורשו שבמידת המלכות אין לו מלחמה כלל עם יצרו, כי בזה מבטל כל אחיזת החיצונים מנפשו מיראתם ממידת מלכותו.

ועיקר מידת המלכות שיש לאדם בזה העולם הוא בקדושת הברית, שהוא שורש ועיקר ממשלתו ומלכותו של האדם, שצריך כל אחד להידמות למידת מלכותו יתברך ולהיות קדוש ונבדל מכל טומאה כמלך הנבדל בכל מעשיו ותהלוכותיו, וכפי שציוונו ה' ב"ה 'קדושים תהיו כי קדוש אני' (ויקרא יט, ב), שתדמו עצמכם בכל תהלוכותיכם בעולם כנגד מידת מלכותי, מפני שבה מושרשים אתם. ולכן כל מה שבא יוסף הצדיק למלכות באתגליא היה מתוך שהשיג וקנה את מדרגת היסוד בהתקדשו בקדושת הברית, וכמו שדרשו בתנחומא (בראשית, יב) ובבראשית רבה (ז, א) שיוסף משלו נתנו לו, שפיו שלא נשק לעבירה נתקיים בו 'ועל פיך ישק כל עמי' (בראשית מא, מ), גופו שלא נגע בעבירה נתקיים בו 'וילבש אותו בגדי שש' (שם, מב), וכך מתוך התקדשותו בכל אבר ואבר בא כנגד זה למידת מלכותו.

ב

ובכדי לבוא אל הקדושה מוכרח למידת היראה, שבכדי שיבוא האדם לקדושה צריך הוא לחפוף ביראת ה', ולא תתכן קדושה אצל האדם אם אינו מתחדש ביראה גדולה בכל פעם. כי כשם שלכל בנין יש יסוד, כך היסוד לכל בנין האדם הוא הקדושה, אמנם כפי שמונח היסוד בתוך הארץ להעמיד לבנין כולו, כך קדושת היסוד מונחת בתוך היראה הנקראת 'ארץ', להעמיד לבנין המלכות כולו, כמו שאמר רשב"י בזוהר וארא (דף כו ע"א), ותכלית היראה היא בארץ ישראל, כנאמר (בשמות ו, ד) 'וגם הקימותי את בריתי איתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם אשר גרו בה', ש'מגוריהם' הוא מלשון יראה כמו

השמעת דין ארץ יראה ושקטה, מפני שממנו יצא מורא לכל אומות העולם, כמו שאמרו כל זה בתוספות שם במסכת תענית (בדף טז ע"א), והוא שורש יראתם של ישראל בעסק התורה, כמו שאמרו במסכת ברכות (בדף כב ע"א) שעל כך זירז משה את ישראל (בדברים ד, ט-ט) "והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב, באמור ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי, אשר יִלְמְדוּן ליראה אותי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם יִלְמְדוּן", שכפי שקבלו התורה בסיני באימה ויראה וברתת ובזיע כן לדורות צריך עסק התורה להיות באימה ויראה וברתת ובזיע.

ויראה זו שנחלו ישראל בסיני נעשתה להם לחלקם לעולם בכל עת שהוא, כפי שאף אחר ירדו מטה בחטא העגל היו גיבורים ישראל ביראתם, כמו שאמר הקב"ה למשה (דברים ה, כה) "מי יתן והיה לבבם זה להם ליראה אותי ולשמור את כל מצותי כל הימים למען ייטב להם ולבניהם לעולם", שחשק וחפץ הקב"ה שיראתם זו שהשיגו בסיני, כמו שאמר 'לבבם זה', תימשך להם על כל הדורות, וחפצו וחשקתו זו היא שהמשיכה לישראל יראה זו להיות להם לחלקם ונחלתם עד לסוף כל הדורות, כמו שאמר משה לישראל "כי לבעבור נסות אתכם בא הא' להים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" (שמות כ, יז), ואמרו על כך במסכת נדרים (בדף כ ע"א) שמי שאין לו בושת פנים בידוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני, ואמר רשב"י בתיקוני"ז (בהקדמה, דף ה ע"א) שהוא בושת פנים מלעשות עבירה, שהיא מידתם ומהותם של ישראל ובה ועל ידה נחשב להם שבזכותם נבראו שמים וארץ, כמו שפתיחה תורה "בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ", וכוונתו ש"בראשית" שהוא 'ירא בשת', ונרמז בזה עוד, שמידת יראתם ובזכותם של ישראל מלעשות עבירה, היא הראשית והשער לבוא לכל קדושתם ותפירתם ומעלתם.

ד

כי כל מעשי שמים וארץ תלויים ועומדים היו ביראה זו שיקבלו ישראל במעמד הר סיני, כמו שאמר ריש לקיש במסכת עבודה זרה (בדף ג ע"א) שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר, אם ישראל מקבלין את תורת, מוטב, ואם לאו, אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו, והוא כמו שדרש שם חזקיה מה שנאמר במעמד הר סיני 'ארץ יראה ושקטה' כאמור, שבתחילה היתה הארץ יראה שמא לא יקבלו ישראל את התורה, ולבסוף שקטה כשקבלו התורה, ואמר על כך רבי חייא בזהר אמור (בדף צא ע"ב) שהוא דרך קדושת התורה של ישראל לדורות, שמתוך שעוסקים הם בתורה ביראתם וקדושתם, מתקיים בהם "קודש ישראל לה' ראשית תבואתה" (ירמיה ב, ג), ומתבטלת ונמתקת הנהגת הדין מהעולם כולו, וכענין הנאמר במעמד הר סיני 'ארץ יראה ושקטה', ש'שכיבת ארעא ותבת בניחא' (-שקטה הארץ ונחה מגבורותיה), ונעשה מיתוק הדינים בכל העולמות.

ולכך יראתם של ישראל הזו היא 'ראשית' מעלתם, כמו שאמר משה לישראל 'אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא אלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', שמתוך היראה שנמשכה עליהם במעמד הר סיני על ידי קולות השופר והעשן כבד שעל ההר, באה ונמשכה הקדושה והשראת השכינה לדורות. וכמו שאמר רבי אלעזר בזהר בהר (בדף קח ע"א) שעל זה נאמר (בתהלים קיא, י) "ראשית חכמה יראת ה'", שהוא סוד הקדמת התפילין של יד לתפילין של ראש, שהוא כענין שאמר רבי יהושע בן קרחה במשנה ברכות (ב, ב) שתחילה יש לאדם לקבל עול מלכות שמים ולאחר מכן את עול המצוות, כי תפילין של יד רומזים ליראה ומידת המלכות, ואחר שבא האדם למדרגת היראה מניח תפילין של ראש הרומזים אל הקדושה ונזר האלהים המעטר ראש כל אחד מישראל, שהוא קדושת הברית והמחשבה, וזה שנאמר (בויקרא טז, ג) "בזאת יבוא אהרן אל הקודש", ש'בזאת' היא היראה ומידת המלכות, ובה ועל ידה נכנס האדם 'אל הקודש', הם תפילין של ראש והמוחין הנקראים 'קודש'. ובה נחשב לאדם שבזכותו נבראו שמים וארץ, וכענין 'בראשית ברא אלהים את השמים והארץ' כאמור, כי ביראתו וקדושתו מתבססים השמים והארץ, ונמתקים הדינים והגבורות הקשות בכל העולמות כולם.

ה

והוא ענין עליית המלכות, שכאשר דבק האדם ביראה כראוי ונמשכת עליו קדושת נזר ישראל, עולה על ידו מידת המלכות מתוך שפלותה ונפילתה שבארץ ומתגלית תפירתה ומעלתה האמיתית. ועליית המלכות הוא ענין שבת קודש, שבכל עליית המלכות מתוך דרך היראה יש זכרון ודבקות בשבת, וכמו שרמז זאת רשב"י שם בתיקוני"ז (בהקדמה, דף ה ע"א) בתיבת 'בראשית' שהוא נוטריקון 'ירא שבת'. כי כאשר מתגלית יראת ה' על פני האדם, נמשכת יראה בכל העולם שהיה חושבים הנבראים מגדולת ה' ב"ה ויעשו הישר והטוב מתוך יראתם ממנו, ובה עולה מלכותו יתברך ומתגלית בעולם. שהרי המלכות היא כנגד מדרגת הנפש כמו שאמר רבי יצחק בזהר ויגש (בדף רו ע"א), והיראה שנמשכה לישראל בסיני היא שמירת הנפש, וכענין הכתוב (שם בדברים ד, ט) "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך", כי צריך לשמור את מדרת הנפש והמלכות מאד מאחזית החיצונים המשתוקקים ורוצים תדיר לאחוז ולינוק ממנה ולגדל

גאוותם ומידת מלכותם, ומתוך שמירת השבת קודש נשמרת הנפש מאחזית החיצונים, וכמו שאמר רשב"י בזהר בהקדמה (בדף יד ע"א וע"ב) שמתוך מדרגת ה'שמור' והיראה שבשבת, וכענין הכתוב (דברים ה, יא) "שמור את יום השבת לקדשו", נמשכת השמירה על המלכות מאחזית החיצונים עד שבטל וכבה בו אש הגהינם, ומתוך כך באה ושורה רוח הקודש בכל העולמות ונעשה בהם השראת וגילוי אור השכינה, שזהו כנגד מדרגת ה'זכור' שבשבת, וכענין הכתוב (שמות כ, ז) "זכור את יום השבת לקדשו", וכמו שאמר רשב"י בזהר בראשית (בדף לב ע"א) שהיא כנגד מדרגת הקדושה שכנגד המילה, וכענין 'יראה כל זכורך' כאמור. וזהו שנאמר בעת כניסת השבת "שבת וינפש" (שמות לא, יז), ש'וינפש' הוא נוטריקון 'וי נפש', ונרמז בזה שנשפע אז שפע עליון מהאבות וי"י שבשם הוי"ה, למידת המלכות שכנגד ה'נפש' כאמור, הנרמזת באותיות ה' שבשם הוי"ה (תולדות יעקב יוסף בהקדמה).

ו

והנה בכל עליה של המלכות יש גילוי של ה' ב"ה לנבראים, וכפי שעולה יותר ויותר כן יש יותר ויותר גילוי מלכותו יתברך לנבראים, ונשפעים השפע והברכה לכל העולמות. וכל גילוי של השי"ת לנבראים הוא על ידי לבוש, שהלבוש הוא מידות היראה והענוה, שהם כנגד ב' האותיות ה' שבשם הוי"ה כמובא בדברי רבנו האר"י בעץ חיים (שער לח, ג), שכאשר עולה המלכות על ידי היראה ונמשכת היראה בכל העולמות כאמור, היא מתגלית מתוך כך בלבוש הענוה, שהוא ענין הכתוב "ה' מלך גאות לבש" (תהלים צג, א), וכמו שאמר רבי יוחנן במסכת מגילה (בדף לא ע"א) שבמקום גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו, ונשפעים רחמים גמורים בכל העולמות.

אמנם עליית נפש האדם על ידי לבושי היראה והענוה היא מתוך קבלת הבזיונות, ולכן לא תתכן עליה למלכות בלבושי היראה והענוה בלא שיהיה קודם לזה לבוש הבזיון, ועל כך אמר רשב"י בזהר (בהקדמה, בדף יא ע"ב) ובתיקוני"ז (בתיקון לג, בדף עז ע"א) שיש שיראתו מהקב"ה הוא מפני שירא שלא יבוא לו צער ונוק בעולם הזה או לידי מוות חלילה, ויש שיראתו היא מפני שירא שלא יבוא לו עונש בעולם העליון, אבל שתי יראות אלו אינם עיקר יראת ה', כי עיקר הדבר הוא רק לירא ממנו יתברך לרוב גדולתו ורוממותו, וכתב הראשית חכמה (בשער היראה יד, ה) שמהיראות הללו שאינם עיקר היראה יבוא האדם לבסוף ליראה לשמה כראוי, מפני גדולתו ורוממותו יתברך, כי היראה הזאת היא לאדם בענין בזיון וחרפה, שמתוך כך יבוא לידי לבושי היראה כראוי שתהיה מפני גדולתו ורוממותו יתברך.

כי ביראה שאינה כראוי היא מדרגת 'רצועה בישא לאלקאה חייביא' (-רצועה רעה להעניש ולהכות הרשעים) נאחזים החיצונים והקליפות, וכענין "שפחה כי תירש גבירתה" (משלי ל, כג), כמו שאמר שם רשב"י, והוא כענין "שפחה כי תירש גבירתה" (משלי ל, כג), שהוא ענין בזיון וחרפה גדולים, וזו היתה מוראה של רחל שהיתה מרכבה למידת מלכותו יתברך, שאם לא לא יהיה גילוי למידת יראתה כראוי, יהיו החיצונים והקליפות יכולים לינק חיותם ממנה חלילה, ועל כך אמרה ליעקב (בבראשית ל, א) "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", שאם לא תעלה בלבוש יראת שמים ותבוא לידי לידה ויהיה גילוי ליראתה בעולם, קרובה היא חלילה אצל הקליפות וצד המוות. ולכן לקחה על עצמה הבזיון, ככדי להבנות על ידי מדרגת שפחה דקדושה שהיא יראת העונש, שהוא זעזוע הגוף בזכרון יום המיתה, שזכרון זה הוא שער הראשון שבמידות היראה, ורק מתוך כך יכול לבוא ליראה וענוה, שהם יראה פנימית שממנה תוצאות הקדושה, שהיא יראתו של יוסף הצדיק שבא על ידה לקדושת ועמוד היסוד בשמירת הברית קודש, עד שזכה למלכות בשלימות, והוא שאמרה רחל כשילדה יוסף (בראשית ל, כג) "אסף אלהים את חרפתי", היינו שעלתה על ידי הבזיון למדרגות גדולות בגילוי היראה, ובה באה בלידת יוסף לגילוי תוצאות הקדושה הבא מתוך היראה כראוי כאמור.

ז

ומפני שכל מדרגת מלכות היא על ידי בזיון, לכן יהודה מוכן היה להתבזות ולראות לאחוריו קופת שרצים כביכול במעשה תמר, ולכן אמרה תמר ליהודה "הכר נא" (בראשית לח, כה) שאמרה לו 'הכר בוראך' כמו שאמר רבי חמא בר חנינא במסכת סוטה (בדף י ע"ב) וכן אמר רב הונא בבראשית רבה (פה, יא), שרמזה ואמרה לו, הנה מאחר שצריך אתה לבוא אל 'מלכות', הסתכל נא במדרגות היראה מהבורא ב"ה, שתהיה יראתך ממנו כראוי. כי הייתה תמר הולכת גם היא בדרכי היראה, מאחר שהייתה בתו של שם בן נח כמו שאמר אפרים מקשאה בשם רבי מאיר שם בבראשית רבה (פה, י), שהוא מלכי צדק מלך שלם כמו שאמר רבי זכריה בשם רבי ישמעאל במסכת נדרים (בדף לב ע"ב), וכן אמרו בפרקי דרבי אלעזר (פ"ה), שהוא שמלך על ירושלים שהיא מקום תכלית היראה כאמור, ומשום שהולבנו פניו של יהודה והשיג לענין הבזיון, עלה ונתעלה בלבוש היראה וזכה למלכות, כמו שברכו יעקב "מטרף בני עליית" (בראשית מט, ט), שקיבל הבזיון וסילוק עצמו מהריגת תמר כמו שאמרו בתנחומא (ויחי, י) ובבראשית רבה (צח, ז; צט, ח). ולכן גם שאלו שהיה מבני בניה של רחל עלה למלכות, כי רחל ובניה היו נוטלים

נשמתם לעולם, שבכל רגע ששוהים הם בעולם הוא בזיון עצום לגודל מעלת נשמתם, ומתוך כך עולים ומתעלים יותר ויותר במדרגות לבושי היראה.

ט

ועל זאת יתפלל כל אדם שלא יבוא לידי בזיון שאינו מקבלו באהבה שהוא כנגד יראה רצועה ושפחה בישא כאמור, כי הבזיונות הם תמורת היסורים ורצועת העונש, וכאשר מקבל האדם את הבזיון והריחוק באהבה, משכר בזה את הגאווה וניצול מן היסורים, וכענין שאמר דוד (בתהלים ט, כא) "חרפה שברה ליבי", ובוה מתקן את הקלקול שנעשה חלילה בברית קודש שהיא מצד הבזיון והחרפה, וכענין שאמרו בני יעקב לשכם בן חמור (בבראשית לד, יד) על אשר טמא את דינה "לא נוכל... לתת את אחותינו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו".

ותלוי הכל בדרך השמחה כאמור, שאין יכול האדם לבוא לשמחה אמיתית על כך שהוא מזרע ישראל ועמדו רגליו על הר סיני, אלא מתוך שיקבל את הבזיון באהבה, ומתוך זה יוכל לחזור ולשוב למדרגת היראה הגדולה מן החטא ששורשה בהר סיני כאמור, וככל שיהיה בשמחה גדולה יותר ביהדותו, ועל עצם קיומו וחיותו, ועל כל חלק שיש לו ביהדות ובעסק התורה והתפילה והמצוות, כך תהיה יראתו מתחדשת תמיד, ובוה יהיה קדוש ללא הפסק. כי הנה הבזיון מהריחוק מה' ב"ה הוא חרפה גדולה לאדם כאמור, אמנם מאחר שעמדו רגליו על הר סיני, יכול הוא תיכף מתוך הבזיון והריחוק לשוב אל השמחה בכך שהוא מזרע ישראל, שניטע בו הכח שלא להתרחק לגמרי על ידי הבזיון, אלא ישפיל גאוותו ויהפוך הבזיון ללבושי יראה ומלכות כראוי וכאמור. ולכן הקפידה תורה מאד שלא לבזות לגר חלילה, כמו שציוותה התורה (שמות כב, ט) "וגר לא תונה", וכתב בספר החינוך (במצוה סג) שהוא איסור לאו שלא להנות הגר אפילו בדברים וכפלה והזוהרה על כך כמה פעמים, מפני החשש שלא יחזור חלילה הגר לסורו מכעס הבזיונות, גי מפני שנדמה בעיניו שלא עמדו רגליו על הר סיני ולא קיבל משם את שורש היראה, לכן אינו יכול לתפוס את עצמו בשמחה על שהינו מזרע ישראל לכך, ובוה עומד הוא סכנה שלא יהיה יכול חלילה לקבל הבזיונות באהבה.

ז

והנה שלמות היראה והתחדשותה תמיד היא דרכה ומהותה של מלכות מלך ה'משיח', שנקרא כן על שם שנמשח דוד אביו בקרן עד שמלכותו היא ללא הפסק, וזה משום שיראתו בהתחדשות תמיד, כמו שצפה ואמר עליו דוד (תהלים ב, ז) "בני אתה אני היום ילידתך", שנשא על עצמו דוד תמיד את כל בזיונות ישראל בשלימות, לכך יכול היה לשמוח על עצם קיום יהדותו, כמו ששמח בזה בבית המרחץ ואמר על כך "למנצח על השמינית" (תהלים יב, א) כמו שאמרו במסכת מנחות (בדף מג ע"ב), וזאת אשר הוריש לזרעו אחרי לדורות עולם ולכל ישראל, שצריך האדם לשמוח בעצם יהדותו, ועל אף שנחשב בעיני עצמו 'חרפת אדם ובזוי עס', עם כל זה צריך הוא לקבל בזיון זה באהבה ולשמוח על עצם היותו יהודי מזרע ישראל, ועל כך שאתה יכול לדבר עם השי"ת ממקומו בכל מקום ומדרגה שיהיה, ובוה מעורר הוא בקרבנו את נקודת ה'משיח' הטמונה בו, והיא מפיחה בקרבנו רוח תקוה ושמחה להתרומם מדלותו ובזיונו ולהפוך זאת ללבושי יראה וענוה כראוי לגילוי מידת מלכותו יתברך בעולם כולו.

וזהו ההפרש בין דוד לשאול, כי לדוד היה קופת שרצים מאחוריו וכמו שאמר רב יהודה בשם שמואל במסכת יומא (בדף כב ע"ב) שמפני שלא היה בשאול שום דופי לכך לא נמשכה מלכות בית שאול, ולעומת זאת דוד שבא מרות המואביה והיתה קופה של רצים תלויה מאחוריו, נמשכה מלכותו, כמו שפירש שם רש"י. ומשמעות הדבר, שלקח דוד על עצמו הבזיונות של כל ישראל, וכענין שאמר על עצמו 'חרפת אדם ובזוי עס' כאמור, והיה צריך לעורר עצמו לשמוח מתוך שנדמה היה בעיניו שאין בו כל שלימות, ובוה בה לשמחה שלימה שתשפיע רוח תקוה בכל ישראל לנצח, אמנם שאול שהיה שלם ללא דופי, לא הוצרך לעורר בקרבנו שמחה גדולה ועצומה כל כך, ובה לא נמשכה מלכותו.

ומתוך שהיתה שמחתו של דוד נקיה יותר, גם יראתו היתה שלימה יותר, כי הם תלויים זה בזה כאמור, ולכן יכול היה למצוא את מקום המקדש ב'ירושלים', שהוא מקום ה'יראה השלימה' כאמור, ובוה באו כל ישראל לשלמות המלכות בימי שלמה בנו וכענין הכתוב 'ארץ יראה ושקטה', ששקטה הארץ והיו ישראל תחת גפנו ותחת תאנתו, היינו שהיתה דעתם בנייחא ומיושבת, וזה מפני תוקף המלכות שהייתה להם בענין הקדושה מתוך יראה גדולה, והשיגו את היראה מתוך הבזיון והשמחה שהייתה להם בתורה ומצד עתם היותם מזרע ישראל, והיא דרך המלכות שהוריש דוד למלך המשיח שיעמוד מזרעו, ויקויים אז הכתוב (תהלים קמט, ב) "ישמח ישראל בעושי בני ציון יגילו במלכם".

את הבזיונות, וכמובא בתנחומא (מקץ, י) שגם את בנימין היו מבזין האחים כאשר נמצא הגביע באמתחתו ואומרים לו גנב בן גנבת, וזו היתה גם נחלת שאול, כנאמר בו (בשמואל א' , כז) "ובני בליעל אמרו מה יושענו זה ויבזוהו... ויהי כמחריש". אמנם יש מלכות שהוא ענין 'מלך', ויש מלכות שהיא ענין של 'משיח', שמדרגת 'מלך' הוא כאשר זכה למלכות מתוך הבזיון והיראה כאמור, ומדרגת מלכותו של מלך ה'משיח' הוא מתוך שמתחדש תמיד במידת היראה יותר ויותר, ולכן אין מושחים את המלכים אלא על המעיינין כדי שתמשך מלכותם כמו שאמרו במסכת הוריות (בדף יב ע"ב), לרמז לו שתהיה סגולת יראתו בהתחדשות תמיד כמעיינין שמימיו מתחדשים תמיד, ובוה תמשך מלכותו ולא תפסק, ולכן דוד ושלמה שנמשחו בקרן נמשכה מלכותם כמו שאמרו שם, כי זכה דוד להיות מרכבה למידת המלכות, ובסוד רגל רביעית שבמרכבה שהיא הקרן והפינה כמו שאמר רבי יהודה בזהרה ויחי (בדף רמח ע"ב), שהרי עליו אמר אביו ישי (בתהלים קיח, כב) "אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה" כמו שאמר רבי שמואל בר נחמני בשם רבי יונתן במסכת פסחים (בדף קיט ע"א), ובוה זכה שכתר עימו הקב"ה ברית ונשבטע לו "עד עולם אכין זרעך ובנתי לדור דודו כסאך סלה" (תהלים פט, ה), שלא תפסק מלכותו מזרעו אחריו עד ביאת ינון גואל צדק.

ועיקר הדבר הוא דרך היראה שהמשיך דוד לישראל לדורות עולם לנצח, שיזכו תמיד לקבל הבזיונות הבאים אליהם באהבה עד שיבואו לגילוי מהיראה שבהר סיני, ובה ועל ידה יבואו לשמור את כל דברי התורה ושלא לקלקל במחשבתם או בעינם את חומת הברית קודש, וכענין שאמר דוד (בתהלים קיט, קב) "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי". שהיה דוד נושא על עצמו כל בזיונות ישראל עד סוף כל הדורות, בכל אשר נתבזה במשך חייו רבות מאויביו ובני ביתו ומבית אביו, וכמו שאמר (בתהלים מד, טז-יז) "כל היום כלימתי נגדי ובושתי פני כסתני מקול מחרף ומגדף", וכך היה מבזוה ונמאס בעיניו תמיד, וכמו שאמר (בתהלים כב, ז) "אנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עס", וטמן את הזעקה שמתוך כל אלו הבזיונות בספר התהלים, ובוה המשך הדרך לדורות לכל אשר יעבור כל אחד ואחד מישראל מחרפתו וכלימתו של היצר הרע המבזה לו בכל רגע על ריחוקו הגדול מהשי"ת, שיבוא מתוך כך ללבושי היראה והענוה, ולא יבוא חלילה ליראה שאיננה ראויה.

ח

ומתוך קבלת הבזיון באהבה בא האדם לשמור את כל דברי התורה ושלא לקלקל במחשבתו או בעיניו את חומת הברית קודש, וכענין שאמר דוד (בתהלים קיט, קב) "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי", כי בזה נשמרת הנפש והמלכות כראוי, שהיא עיקר דרך היראה של ישראל כפי שנמשכה להם מסיני כאמור. כי הנה צריך שיהיה האדם קדוש בברית ונקי תמיד ללא הפסק, והוא הקשר של האדם עם חלק משיח שבו, שהיא מלכות שאינה נפסקת, שהוא כאשר מושל ומולך האדם על יצרו בתוקף גדול כל כך עד שאין יצר הרע בא בקרבנו, והכל מתוקף היראה כראוי, שמפני יראתו הגדולה רואה האדם את פגם המחשבה והברית כאש שורפת, ובגדר 'יהרג ואל יעבור', ובדרך יראה זו כראוי יורש למידת המלכות בתוקף שלם, עד שיש לו שקט ונייחא מיצר הרע, וכענין הכתוב 'ארץ יראה ושקטה' הנאמר ביראה הנמשכת מסיני כאמור.

ולבוא לכך הוא על ידי שמחה, כי בלא שתהיה לאדם עבודה גדולה בהתחדשות תמידית על השמחה, יהיה יכול לבוא מכך ליראה של כסילות ועצבון עד שיהיה חבר לאיש משחית, וכענין הכתוב (באיוב ד, י) "הלא יראתך פִּסְלֶתָךְ", שהיא יראת העונש שאינה מן הקדושה שנאחזים בה החיצוניים, וכענין 'שפחה' כי תירש גבירתה' כאמור, שבה על ידה לעצבון וכעס כלפי שמיא עד שהולך ומתרחק, ומיראה זו אין הנפש נשמרת כלל, אלא חלילה להיפך. ולכן בכדי שיעלה האדם ביראה אמיתית שיהיה חרד על דבר ה' ויהיה קדוש בכל מיני קדושה ולא יפגום חלילה את עיניו או מחשבתו, ויהיה רחוק מן החטא מתוך יראה שהיא רתת וזיע מלעבור על דברי חכמים כאמור, הוא רק על ידי שמחה בכך שהוא מזרע ישראל שעמדו אבותיו על הר סיני, וכל מה שאינו כרצונו בין ברוחני ובין בגשמי יחשוב זאת כבזיון שנודמן עבורו בכדי להיפך לו ללבושי היראה והענוה כראוי.

כי עיקר הבזיון של כל אחד מזרע ישראל עם קודש הוא על הריחוק הגדול שלו מהשי"ת, ועל כך שלא עמד בניסיונות והתרחק מה' ב"ה, שרק הוא הנחשב לאדם לבזיון אמיתי בעולם, ואין נחשב לאדם לבזיון אמיתי מה שנחסר ממנו העושר והחכמה כחבירו, כי הוא שטות וחסרון דעת ואינו בזיון, כי אם עיקר הבזיון שיש לכל אחד מישראל הוא מפני הריחוק שלו מהשי"ת, ומתוך כל אלו הבזיונות עולים ומתעלים ישראל יותר ויותר במדרגות לבושי היראה, כל אחד כדרגתו. כי יש בזה מדרגות זה למעלה מזה, עד שהבזיון של הצדיקים הוא אף על עצם כך שירדה

קחו חלק במפעל הקודש

יראה

איור וביאור
רבינו שאול יושביא

המעונינים להצטרף למערך הרכזים ברחבי הארץ והעולם ולחלק מידי שבוע את גיליונות הקודש באזור המגורים וכן לתגובות הארות והקדשות בעניני העלון ניתן לפנות

076.5995991 או במייל: m.yam.shlomo@gmail.com

לקבלת הגיליון במייל ניתן לפנות לכתובת: alonim.yanuka@gmail.com